

ΠΑΣΧΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΑΣΧΑ!

*«Μεγάλη Δευτέρα, μεγάλη μέρα.
Μεγάλη Τρίτη, μεγάλη κρίση.
Μεγάλη Τετάρτη, μεγάλο σκοτάδι.
Μεγάλη Πέμπτη, δάκρυο πέφτει.
Μεγάλη Παρασκευή, θλίψη πολλή.
Μεγάλο Σάββατο, χαρές γιομάτο.
Μεγάλη Λαμπρή, χάσκα μούσκα αυγό κι αρνί.»*

Η Μεγάλη Εβδομάδα έχει ιδιαίτερη σημασία για κάθε Έλληνα, μιας και το Πάσχα είναι η κατ' εξοχήν μεγάλη γιορτή της Ορθοδοξίας.

Για τους Προσκόπους είναι μια βδομάδα που μας φέρνει πιο κοντά στις Εκκλησίες και μας δίνει την ευκαιρία να βιώσουμε από κοντά, όλα τα τεκταινόμενα, από την Κυριακή των Βαΐων έως την Ανάσταση.

Υπάρχουν πολλά πράγματα που σχετίζονται με την Μεγάλη Εβδομάδα, που αξίζει να εξερευνήσουμε, για να καταλάβουμε τα μικρά και μεγάλα θαύματα αυτής της γιορτινής περιόδου.

Στη συνέχεια καταγράφονται μερικά θέματα, κατάλληλα για όλες τις ηλικίες, ταξινομημένα ανά ημέρα, τα οποία αποτελούν ελάχιστο μέρος μιας τεράστιας γκάμας ιδεών, που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενα ατομικών ή ομαδικών δραστηριοτήτων.

Χρήσιμη την εποχή αυτή είναι η Ιερά Σύνοψη, που περιλαμβάνει τις ακολουθίες όλης της περιόδου. Για να μην μπερδευτείτε, σημειώστε ότι την Μεγάλη Εβδομάδα, το βράδυ κάθε μέρας, πραγματοποιείται ο Όρθρος, η πιο πρωινή δηλαδή ακολουθία, της επόμενης μέρας.

Η Καλή μας Πράξη

Καμιά άλλη εποχή του χρόνου δεν μας φέρνει πιο κοντά στην έννοια της Αγάπης και στην ανάγκη να μοιραζόμαστε τη χαρά μας με τους άλλους.

Στα χρόνια μας, όλο και περισσότεροι συνάνθρωποί μας έχουν ανάγκη την βοήθειά μας και όχι φυσικά μόνον αυτές τις Άγιες ημέρες.

Πριν λοιπόν σχεδιάσουμε το που και πως θα περάσουμε το Πάσχα, ας βάλουμε ψηλά στην κοινωνική μας ατζέντα το ερώτημα πως μπορούμε να κάνουμε κάποιους συνανθρώπους μας να νοιώσουν λίγο καλύτερα, έστω αυτές τις μέρες γιορτής.

Το χρέος αυτό θα μας κάνει να απολαύσουμε καλύτερα το φετινό Πάσχα και να ξεχάσουμε, εύκολα τα όσα δύσκολα μας τριγυρίζουν, ιδίως αν δώσουμε από καρδιάς αυτό που δεν μας περισσεύει...

Σάββατο του Λαζάρου

1. Φτιάξτε Λαζαράκια με απλή ζύμη. Δείτε πως στο:

<https://m.sintagoulis.gr/tag/%CE%BB%CE%B1%CE%B6%CE%B1%CF%81%CE%AC%CE%BA%CE%B9%CE%B1/c>

2. Αναζητήστε τις διάφορες τοπικές εκδοχές και τραγουδήστε τα Κάλαντα του Λάζαρου.

<https://www.youtube.com/watch?v=00QQrBLo2DU>

<https://www.sansimera.gr/articles/584/174>

Κυριακή των Βαΐων

1. Μάθετε τι είναι τα Βάγια και φτιάξτε κάποια πιο σ'υνθετα. Δείτε πως στα :

<https://www.youtube.com/watch?v=ZTny4NRLdUM>

https://www.youtube.com/watch?v=8_zFCHoXYys

3. Πόσες ακριβώς μέρες διαρκεί η νηστεία που αρχίζει την Καθαρή Δευτέρα και τελειώνει με την Ανάσταση; Αναζητείστε πότε και γιατί τρώμε ψάρι στην διάρκεια της Σαρακοστής;

4. Οι πιο μεγάλοι αξίζει να αναλογισθούν πόσο κοντά χρονικά ήταν το *Ωσαννά εν τοις υψίστοις, ευλογημένος ο ερχόμενος, εν ονόματι Κυρίου* με το *Άρον άρον, σταύρωσον Αυτόν...*

5. Αναζητείστε και ακούστε μεγάλα έργα της Κλασσικής Μουσικής που αναφέρονται στα Θεία Πάθη. Μικρή γεύση από τα Κατά Ματθαίον Πάθη του Γιόχαν Σεμπάστιαν Μπαχ:

<https://www.youtube.com/watch?v=9jb-W7vtvBo>

Μεγάλη Δευτέρα

1. Πολλοί αρχίζουν τη νηστεία στο παρά πέντε, δηλαδή τη Μ. Δευτέρα. Φτιάξτε ένα πρόγραμμα με νηστήσιμα φαγητά για όλη τη Μεγάλη Εβδομάδα.

2. Τι είναι η Λειτουργία Προηγιασμένων Τιμίων Δώρων και κάθε πότε τελείται;

3. Το βράδυ της Κυριακής των Βαΐων και το βράδυ της Μεγάλης Δευτέρας ακούγονται δύο πολύ όμορφα τροπάρια:

Ιδού ο Νυμφίος έρχεται εν τω μέσω της νυκτός

<https://www.youtube.com/watch?v=kMeREClNkBo>

που παραπέμπει στην Παραβολή των δέκα παρθένων (κατά Ματθαίον, κεφ. 25, στίχοι 1-13)

Τον νυμφώνα σου βλέπω

<https://www.youtube.com/watch?v=PEnd58RR4vM>

που παραπέμπει σε μια άλλη Παραβολή που αναφέρεται σε έναν βασιλιά που παντρεύει το γιο του (κατά Ματθαίον, κεφ. 22, στίχοι 1-14)

Αναζητείστε τις δύο παραβολές και τα διδάγματά τους, ιδίως σε σχέση με το ΕΣΘ ΕΤΟΙΜΟΣ. Προσπαθήστε να τις διηγηθείτε σαν παραμύθι σε μικρότερα παιδιά.

Επίσης αναζητείστε το νόημα των δύο τροπαρίων, καθώς και σύγχρονες εκτελέσεις τους, που δείχνουν την διαχρονική αξία της Βυζαντινής Υμνογραφίας.

Μεγάλη Τρίτη

1. Αναζητείστε συνταγές για Κουλούρια Πασχαλινά και Τσουρέκια και βοηθείστε την νοικοκυρά του σπιτιού στην παρασκευή τους. Ψάξτε να βρείτε πόσο επέδρασε η Μικρασιατική Καταστροφή στις συνταγές αυτές;

2. Ποια ιστορία κρύβεται πίσω από το Τροπάριο της Κασσιανής και ποιοι χρονικογράφοι του Βυζαντίου την αναφέρουν;

3. Διαβάστε τη μετάφραση του τροπαρίου και προσπαθήστε να καταλάβετε γιατί θεωρείται σπουδαίο ποιητικό έργο.

Κύριε, ἡ ἐν πολλαῖς ἀμαρτίαις περιπεσοῦσα γυνή,	Κύριε, η γυναίκα που έπεσε σε πολλές αμαρτίες
τὴν σὴν αἰσθομένη θεότητα, μυροφόρου ἀναλαβοῦσα τάξιν,	σαν ένοιωσε τη θεότητά σου, γίνηκε μυροφόρα
ὄδυρομένη, μύρα σοι, πρὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ κομίζει.	και σε άλειψε με μυρουδικά πριν από τον ενταφιασμό σου
Οἶμοι! λέγουσα, ὅτι νύξ μοι ὑπάρχει, οἴστρος ἀκολασίας,	κι έλεγε οδυρόμενη: Αλλοίμονο σε μένα, γιατί μέσα μου είναι νύχτα κατασκότεινη
ζοφώδης τε καὶ ἀσέληνος ἔρωσ τῆς ἀμαρτίας.	και δίχως φεγγάρι, η μανία της ασωτείας κι ο έρωτας της αμαρτίας.
Δέξαι μου τὰς πηγὰς τῶν δακρῦων,	Δέξου από μένα τις πηγές των δακρύων,
ὁ νεφέλαις διεξάγων τῆς θαλάσσης τὸ ὕδωρ·	εσύ που μεταλλάζεις με τα σύννεφα το νερό της θάλασσας.
κάμφθητί μοι πρὸς τοὺς στεναγμοὺς τῆς καρδίας,	Λύγισε στ' αναστενάγματα της καρδιάς μου,
ὁ κλίνας τοὺς οὐρανοὺς τῇ ἀπάτῃ σου κενώσει.	εσύ που έγειρες τον ουρανό και κατέβηκες στη γης.
Καταφιλήσω τοὺς ἀχράντους σου πόδας,	Θα καταφιλήσω τα άχραντα ποδάρια σου,
ἀποσμήξω τούτους δὲ πάλιν τοῖς τῆς κεφαλῆς μου βοστρύχοις·	και θα τα σφουγγίσω πάλι με τα πλοκάμια της κεφαλής μου·
ὧν ἐν τῷ παραδείσῳ Εὐὰ τὸ δειλινόν,	αυτά τα ποδάρια, που σαν η Εὐά κατά το δειλινό,
κρότον τοῖς ὣσιν ἤχηθεῖσα, τῷ φόβῳ ἐκρύβη.	τ' άκουσε να περπατάνε, από το φόβο της κρύφτηκε.
Ἄμαρτιῶν μου τὰ πλήθη καὶ κριμάτων σου ἀβύσσους	Των αμαρτιῶν μου τα πλήθη και των κριμάτων σου την άβυσσο,
τίς ἐξιχνιάσει, ψυχοσῶστα Σωτήρ μου;	ποιος μπορεί να τα εξιχνιάσει, ψυχοσώστη Σωτήρα μου;
Μὴ με τὴν σὴν δούλην παρίδης, ὁ ἀμέτρητον ἔχων τὸ ἔλεος.	Μην καταφρονέσης τη δούλη σου, εσύ που έχεις τ' άμέτρητο έλεος
	(Μεταγραφή: Φώτης Κόντογλου)

4. Το βράδυ της Μεγάλης Τρίτης η Εκκλησία μας υμνεί την αξία της μεταμέλειας και της συγχώρησης. Αξίζει οι πιο μεγάλοι να αναζητήσουν πως αντιλαμβάνεται το κάθε Δόγμα του Χριστιανισμού την τύχη κάθε «αμαρτωλού» ενώπιον του Θεού και την δυνατότητα να «σωθεί».

5. Καταγράψτε και δείτε ταινίες που αναφέρονται στα Θεία Πάθη. Η περίπτωση της ταινίας μιούζικαλ Jesus Christ Superstar.

Μεγάλη Τετάρτη

1. Το απόγευμα της Μεγάλης Τετάρτης πάμε στην Εκκλησία για να πάρουμε το Ευχέλαιο. Τι είναι το Ιερό Ευχέλαιο, σε τι βοηθά και πότε άλλοτε μπορεί να τελεσθεί;

2. Πολλοί νομίζουν ότι το Ευχέλαιο και το Άγιο Μύρο είναι το ίδιο πράγμα. Αναζήτησε να βρεις πως, που και κάθε πότε παρασκευάζεται το Άγιο Μύρο και πότε χρησιμοποιείται.

3. Φτιάξτε λαμπάδες, στολίζοντας απλά λευκά κεριά και κάντε τα δώρο σε όσους «δεν έχουν Νονό ή Νονά».

4. Γιάννης Κορδάτος, Νίκος Καζαντζάκης, Ζοζέ Σαραμάγκου, Ρομπέρ Αμπελαίν, ακόμη και Νταν Μπράουν κ.α. Συγγραφείς που προσέγγισαν τη ζωή του Χριστού από μια άλλη οπτική γωνία.

Μεγάλη Πέμπτη

1. Αναζητήστε οικολογικούς τρόπους βαφής των αυγών. Αξιοποιήστε απλά υλικά για να φτιάξετε «φυσικές» βαφές και βάψτε μερικά αυγά.
2. Διακοσμήστε κόκκινα αυγά με χαλκομανιές και φυσικά υλικά και γράψτε με λεμόνι ή άλλο τρόπο, ευχές πάνω σε βαμμένα αυγά.
3. Φτιάξτε ένα κομποσκοίνι, για να μετράτε τα Δώδεκα Ευαγγέλια. Πάρτε ένα μαύρο κορδόνι και δέστε 12 απλούς κόμπους, τον ένα μετά τον άλλο, όσο το δυνατόν πιο κοντά.

Για όσους θέλουν κάτι πιο σύνθετο μπορούν να δουν πως γίνεται ένα μοναστικό κομποσκοίνι στο

<https://www.youtube.com/watch?v=5-aJZSxt2vY>

ή ένας πλεκτός σταυρός στο

https://www.youtube.com/watch?v=-e9CKLo_tck

4. Φτιάξτε με κάποιον τρόπο έναν καλλιτεχνικό σταυρό για να τιμήσετε την ημέρα. Η σταυροειδής σύνδεση μπορεί να έχει την τιμητική της.

5. Συγκρίνετε τον τρόπο απεικόνισης της Σταύρωσης από Δυτικούς ζωγράφους, παλαιούς και σύγχρονους.

<http://www.edu4u.gr/Comments.aspx?qId=69923>

6. Πόσα είναι τελικά τα Ευαγγέλια; Τέσσερα ή δώδεκα;

Τα 12 ευαγγελικά αναγνώσματα, που διαβάζονται την Μ. Πέμπτη, είναι οι ακόλουθες περικοπές:

Πρώτο Ευαγγέλιο: Περικοπή από το Κατά Ιωάννην Ευαγγέλιον ιγ'31 - ιη'1.

Δεύτερο Ευαγγέλιο: Περικοπή από το Κατά Ιωάννην Ευαγγέλιον ιη'1 - 28.

Τρίτο Ευαγγέλιο: Περικοπή από το Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιον κστ'57 - 75.

Τέταρτο Ευαγγέλιο : Περικοπή από το Κατά Ιωάννην Ευαγγέλιον ιη'28 - ιθ'16.

Πέμπτο Ευαγγέλιο: Περικοπή από το Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιον κζ'3 - 32.

Έκτο Ευαγγέλιο: Περικοπή από το Κατά Μάρκον Ευαγγέλιον ιε'16 - 32.

Έβδομο Ευαγγέλιο: Περικοπή από το Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιον κζ'33 - 54.

Όγδοο Ευαγγέλιο: Περικοπή από το Κατά Λουκάν Ευαγγέλιον κγ'32 - 49.

Ένατο Ευαγγέλιο: Περικοπή από το Κατά Ιωάννην Ευαγγέλιον ιθ'25 - 37.

Δέκατο Ευαγγέλιο: Περικοπή από το Κατά Μάρκον Ευαγγέλιον ιε'43 - 47.

Ενδέκατο Ευαγγέλιο: Περικοπή από το Κατά Ιωάννην Ευαγγέλιον ιθ'33 - 42.

Δωδέκατο Ευαγγέλιο: Περικοπή από το Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιον κζ'62 - 66.

Αξίζει να δείτε, πως οι τέσσερις Ευαγγελιστές περιγράφουν τα ίδια γεγονότα, αλλά με διαφορετικό τρόπο.

7. Την Μ. Πέμπτη το βράδυ, αμέσως μετά την ανάγνωση της 5^{ης} Ευαγγελικής περικοπής βγαίνει ο Ιερέας από το Ιερό κρατώντας τον Εσταυρωμένο και ψάλλει:

*Σήμερον κρεμάται ἐπὶ ξύλου
ὁ ἐν ὕδασι τὴν γῆν κρεμάσας.*

*Στέφανον ἐξ ἀκανθῶν περιτίθεται
ὁ τῶν ἀγγέλων Βασιλεύς.*

*Ψευδῆ πορφύραν περιβάλλεται
ὁ περιβάλλων τὸν οὐρανὸν ἐν νεφέλαις.*

*Ῥάπισμα κατεδέξατο
ὁ ἐν Ἰορδάνῃ ἐλευθερώσας τὸν Ἀδάμ.*

*Ἦλοις προσηλώθη ὁ Νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας.
Λόγῃ ἐκεντήθη ὁ Υἱὸς τῆς Παρθένου.*

*Προσκυνοῦμεν σου τὰ πάθη, Χριστέ.
Δεῖξον ἡμῖν καὶ τὴν ἔνδοξόν σου ἀνάστασιν.*

Σε νέα Ελληνικά το αντίφωνο αυτό, που συμπυκνώνει ὅλο το δράμα της θυσίας του Θεανθρώπου, λέει:

*Σήμερα κρεμάται ἀπὸ τὸ Σταυρὸ
Αὐτὸς που στήριξε τὴ γῆ πάνω στο νερό,*

*Στεφάνι ἀπὸ ἀγκάθια φορᾷ
ὁ Βασιλιάς τῶν Ἀγγέλων,*

*Ψεύτικη πορφύρα (βασιλικὸ ἔνδυμα) φορᾷ,
Αὐτὸς που περιέβαλε τὸν οὐρανὸ με σύννεφα,*

*Καταδέχτηκε νὰ τὸν χαστουκίσουν,
Αὐτὸς που στὸν Ἰορδάνῃ ἐλευθέρωσε τὸν Ἀδάμ
(δηλ. με τὸ βάπτισμα του ἐλευθέρωσε τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν ἀμαρτία)*

*Μὲ καρφιά καρφώθηκε ὁ Νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας
Με λόγῃ τρυπήθηκε ὁ Γίος τῆς Παρθένου.*

*Προσκυνάμε τὰ Πάθη Σου Χριστέ,
ἀξίωσέ μας νὰ δοῦμε καὶ τὴν ἔνδοξή Σου Ἀνάσταση.*

Μεγάλη σημασία ἔχει ἡ ικανότητα τοῦ ἱερέα νὰ ἀπαγγεῖλει τὸ Ἀντίφωνο αὐτὸ με ὅσο πιο συγκινητικὸ τρόπο μπορεῖ. Δεῖτε καὶ τὸ παρακάτω:

<https://www.youtube.com/watch?v=8P6TMG3eIFU>

8. Ζήστε τὴν ἐμπειρία τοῦ στολισμοῦ τοῦ Ἐπιταφίου, ἀργὰ τὸ βράδυ τῆς Μ. Πέμπτης.

Μεγάλη Παρασκευὴ

1. Μαζέψτε ἀγριολούλουδα καὶ φτιάξτε ἓνα ματσάκι γιὰ τὸν Ἐπιτάφιο.
2. Σκεφθεῖτε αὐτοὺς που ἔφυγαν. Φτιάξε μιὰ λίστα με τὰ ονόματα ἀγαπημένων σου που θὰ ἠθελες νὰ μνημονεύσει ὁ ἱερέας στὸ κοιμητήριο.
3. Μάθετε νὰ ἀνάβετε καντήλι καὶ νὰ χρησιμοποιεῖται θυμιατό. Ρωτήστε τοὺς παλιότερους γιὰ τὰ λουμίνια καὶ σε τι χρησιμεύουν.
4. Ἀναζητεῖστε τὰ εἶδη τῶν Ἐπιταφίων που υπάρχουν στὸν ἑλλαδικὸ χώρο. π.χ. κεντητοί, ξυλόγλυπτοι κ.α.
5. Ἀνάμεσα στὴν Ἀποκαθήλωση καὶ τὴν Περιφορὰ τοῦ Ἐπιταφίου, γεύσου τὶς πιο νόστιμες φακές τῆς ζωῆς σου, μαγειρεμένες στὴν Ἐστία, ἀπὸ Προσκόπους γιὰ Προσκόπους.

6. Τα Εγκώμια της Μ. Παρασκευής αποτελούν τα καλύτερα ίσως δείγματα της Βυζαντινής Υμνολογίας. Μελετήστε τα και προσπαθείτε να αναγνωρίσετε τα αισθήματα που εκφράζουν.

7. Ποια μεγάλα έργα της Ελληνικής ποίησης έχουν σαφείς επιρροές από τα Εγκώμια του Επιταφίου;

Μεγάλο Σάββατο

1. Με ποια διαδικασία γεννιέται το Άγιο Φως στα Ιεροσόλυμα;

2. Ποια στοιχεία του Πάσχα συνδέονται με παραδόσεις άλλων πολιτισμών ή θρησκειών π.χ. των Αρχαίων Ελλήνων, των Ισραηλιτών κ.α.

3. Η Ανάσταση και ότι συμβολίζει δίνει αφορμή για δεκάδες απίθανα έθιμα ανά την Ελλάδα. Αναζητήστε και κατάγραψε όσο το δυνατόν περισσότερα! (Χαλκούνια, κολλημάρες, σαίτοπόλεμος, ρουκετοπόλεμος, μπότηδες κ.α.)

4. Τι δεν απολαμβάνομε όταν φεύγουμε από την Εκκλησία, αμέσως μετά το Χριστός Ανέστη; Τι ακολουθεί;

5. Ποιο είναι συνήθως το μενού της Ανάστασης και ποια η λογική της επιλογής της Μαγειρίτσας.

6. Αληθεύει ότι το αρνί στη σούβλα αναφέρεται στον Όμηρο και ότι οι επίσημες ονομασίες στην αρχαία ελληνική ήταν «πλεκτή» για το κοκορέτσι και «γαρδούμιο» για τη γαρδούμπα;

7. Θέμα συζήτησης για τους πιο μεγάλους: Η Ανάσταση του Χριστού, μαζί με την ανοιξιάτικη αναγέννηση της φύσης ένας παρήγορος αντίλογος στη βεβαιότητα του θανάτου.

Κυριακή του Πάσχα

1. Το Πάσχα στην Ελληνική Λογοτεχνία: Ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης έρχεται σχεδόν αυτόματα στον νου όλων, όταν αναζητούμε ιστορίες για τη Λαμπρή στον Ελληνικό γραπτό λόγο. Περισσότερα στο:

<https://www.ebooks4greeks.gr/pasxalina-dihghmata-papadiamantih>

Θα ήταν άδικο να παραβλέψουμε όμως τόσα άλλα έργα ανωνύμων και επωνύμων που τραγούδησαν το Πάσχα. Περισσότερα στο:

<https://antonispetrides.wordpress.com/2014/04/13/greek-easter-poems/>

2. Πως απεικονίζεται η Μεγάλη Εβδομάδα και το Πάσχα στην Ελληνική ζωγραφική;

<https://www.monopoli.gr/2015/04/06/istories/art-culture-sub/136751/pws-blepoy-n-to-pascha-oi-ellhnes-zwgrafoi/>

3. Τα Άγια Πάθη και η Ανάσταση στην Ορθόδοξη Εικονογραφία: Δημιουργήστε ένα λεύκωμα με εικόνες και ψηφιδωτά, που απεικονίζουν την εξέλιξη της απεικόνισης του Θείου Δράματος. Ξεκινήστε από το :

https://imlarris.gr/wp-content/uploads/2019/10/ap_kakadiaris.pdf

4. Το Πασχαλινό τραπέζι από τόπο σε τόπο. Αναζήτηση συνταγών από όλη την Ελλάδα ή πιο απλά χίλιοι τρόποι να απολαύσεις το Πασχαλινό αρνί.

5. Τι έχει το Πασχαλινό τραπέζι στα Μοναστήρια του αγίου Όρους;

6. Μάθε τους βασικούς παραδοσιακούς χορούς, που θα σου επιτρέψουν να γλεντήσεις στην ηπειρωτική ή νησιώτικη Ελλάδα.

7. Ο Εσπερινός της Αγάπης: μια λειτουργία, για Νονούς-Νονές και βαφτιστήρια, που σου δίνει την ευκαιρία να ακούσεις το Ιερό Ευαγγέλιο (Ίω. κεφ. κ' 19-25) να διαβάζεται σε δεκάδες ξένες γλώσσες για να διατρανωθεί παγκοσμίως η εποχή της Αναστάσιμης ελπίδας.

Αντί επιλόγου

Παλαιότερα, πολλά από τα παραπάνω εθεωρούντο σχεδόν αυτονόητα και αποτελούσαν μέρος μιας άτυπης εκπαίδευσης, που αναλάμβανε συνήθως η Γιαγιά.

Σήμερα αποτελεί ξεχωριστή ανάγκη να διατηρήσουμε ζωντανή αυτή τη συλλογική μνήμη, που αποτελεί βασικό συστατικό της Εθνικής μας ταυτότητας. Αμήν!

Χαράλαμπος Βογιατζής
Πάσχα 2021